

Bekämpning av randiga dvärgstritar i höstvetete på våren

Peder Wærn, Jordbruksverkets Växtskyddscentral i Uppsala

Förekomsten av vetedvärgsjuka blev svagare än förväntat 2007. Angrepp förekom dock i försök med bekämpning mot stritar på våren. Resultaten visar på 50-70 % effekt på angrepp av vetedvärgsjuka, vilket bl a styrker att vårinfektion har stor betydelse. Bäst effekt visade tidig behandling vid 50 daggrader, men även upprepad behandling vid 70 daggrader kan vara motiverad.

Svaga angrepp av vetedvärgsjuka 2007

Angreppen av vetedvärgsjuka blev ej så allvarliga som förväntat i östra Mellansverige. Bara i ett tiotal fall konstaterades starka angrepp, framförallt i området närmast norr om Mälaren och i fält med vete som förfrukt vilka bara stubbearbetats. Enstaka plantor som visade symtom på vetedvärgsjuka fanns dock lite här och där. Förutom norr om Mälaren noterades sporadiska angrepp i östra Östergötland och i östra och norra delarna av Södermanland, samt på slätten i Västergötland.

Under hösten 2006 konstaterades gott om randiga dvärgstritar. Virustester som gjordes på dessa visade inte på någon omfattande smitta av vetedvärgsvirus. Det konstaterades dock höstsmittade plantor, såväl på hösten som tidigt på våren, i en del fält.

En trolig orsak till de svaga angreppen är att det blev en snabb utveckling av vetet på våren och därmed hann plantorna passera sitt känsliga stadium innan nymfer av den randiga dvärgstriten kläckts i någon större

omfattning och börjat sprida viruset från höstinfekterade plantor.

Relativt få smittkällor under sommaren 2006 hade sannolikt också betydelse.

Försök med olika spruttidpunkter på våren

I samarbete mellan Växtskyddscentralerna, Svea- och ÖSF-försöken, Hushållningssällskapen och SLU utlades sex försök med pyretroidbehandling vid två olika tidpunkter på våren. Försöken fördelades med två i ÖSF-området och fyra i Sveas område. Meningen var att bara genomföra två försök i varje region och att fyra lades ut i Svea var för att öka chansen att komma i fält där det blev angrepp. Två av försöken i Svea fullföljdes därför aldrig.

Den första spruttidpunkten var vid 50 daggrader och den andra vid 70 daggrader. Dessutom behandlades ett led vid båda tidpunkterna. Daggraderna räknades fram med en bastemperatur på 8° på samma sätt som för fritfluga. Misstanke fanns att stritarna kläcks redan strax efter att 50 daggrader uppnåtts.

Temperatursumman 50 daggrader uppnåddes under sista veckan av april och 70 daggrader ca en vecka senare under första dagarna i maj. Vid det senare spruttillfället hade grödan i två av försöken (Glyttinge och Tibble) uppnått DC 31. Erfarenheter från kärlförsök i växthus visar att vete, som infekteras då detta stadium uppnåtts skadas i betydligt mindre grad än då infektion sker tidigare.

Vårbehandling gav god effekt på vetedvärgsjuka

Angreppen blev starka i försöket på Forkarby och behandlingseffekterna tydliga. Även på Tåby var effekterna markanta fast angreppen var svagare än på Forkarby (tabell 14). På Tibble fanns skillnader fast angreppen förekom ojämnt i försöket och gav inte något entydigt svar. Gemensamt för både Tibble och Tåby var att det första spruttillfället var bäst med ca 70 % effekt i båda försöken. Tydligast framgick detta i försöket på Tåby där ingen effekt fanns vid den

andra behandlingen i början av maj. På Forkarby var effekten likvärdig mellan de båda spruttidpunkterna, ca 50 % effekt, och förstärktes med två behandlingar vilket hade en nära 80-procentig verkan.

Skördemässigt var verkan av bekämpningen bäst på Forkarby där ju också angreppen var störst. Det första behandlingstillfället gav större utslag än det andra, medan dubbelbehandlingen var bäst och gav en merskörd på drygt 1 100 kg/ha. I övriga försök var behandlingens påverkan på skörd i stort sett obefintlig på grund av svaga angrepp.

Tabell 13. Bekämpning av vetedvärgsjuka på våren. Fyra försök i ÖSF och Svea 2007. L13-1040

Behandling	Dos l/ha	Daggrader D°	Skörd och merskörd kg/ha				
			Tåby	Glyttinge	Forkarby	Tibble	Medel
Obehandlat			6430	8220	6630	6 950	7060
Decis	0,4	50	-80	+90	+870	+60	+240
Decis	0,4	70	-100	+330	+520	-110	+160
Decis	0,4	50+70	+60	+270	+1140	+250	+430
LSD			ns	ns	662	ns	
CV %			2,6	2,2	5,7	15	
PROB			0,56	0,1077	0,019	0,136	
Sort			Olivin	Olivin	Olivin	Olivin	
Sådd			7/9		12/9	1/9	
Dat. och DC vid 50 D°			24/4 25	24/4 26	26/4 30	26/4 30	
Dat. och DC vid 70 D°			2/5 30	2/5 31	3/5 30	3/5 31	
Vetedvärgsjuka. i obeh., pl/m ²			0,7	0	28*	1,2	
Län			D	E	C	AB	

* % angripna plantor

Tabell 14. Effekten på vetedvärgsjuka vid bekämpning av nymfer av randig dvärgstrit på våren. Tre försök i ÖSF och Svea 2007. Sort Olivin. L13-1040

Behandling	Dos l/ha	Daggrader D°	Vetedvärgsjuka bekämpningseffekt (%) juli 2007			
			Tåby	Forkarby	Tibble	Medel
Decis	0,4	50	73	54	67	65
Decis	0,4	70	0	57	16	24
Decis	0,4	50+70	70	76	57	68
LSD			4,7	8	ns	
CV %			27,4	33,1	68,9	
Vetedvärgsjuka i obeh., pl/m ²			0,7	28*	1,2	
Län			D	C	AB	

* % angripna plantor